

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 143

Maribor, četrtek 26. junija 1930

»JUTRA«

zhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 19
Oglasi po tarifi
Oglase sprejema tudi oglasni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Položaj Male antante zadovoljiv

OBOROŽEVANJE RUSIJE OB VZHODNI RUMUNSKI MEJI. — MARINKOVIČ O FRANCOSKO-ITALIJSKIH ODNOSAJIH.

STRBSKE PLESO, 26. junija. O večerajšnji razpravi zunanjih ministrov na konferenci držav Male antante je bil izdan sledeči uradni komunikat:

Prva seja konference Male antante se je vršila v sredo ob 10.30 dopoldne in je bila ob 13. uri prekinjena, popoldne pa se je nadaljevala ob 17. uri. Na obeh sejalah se je vršila razprava o splošnem političnem položaju in so vsi trije ministri razložili stališče svojih držav glede mednarodnega položaja s posebnim ozirom na vprašanja, ki se tičejo dotičnih držav. Po obširni razpravi glavnih problemov mednarodne politike so zunanji ministri dr. Beneš, dr. Marinkovič in dr. Mironescu ugotovili, da je mednarodni politični položaj njihovih držav docela zadovoljiv in da je tesno sodelovanje vseh 3 držav Male antante pridobilo vsaki od njih pozicijo, ki odgovarja njenemu političnemu in gospodarskemu položaju.

Današnja dopoldanska seja, ki se je pričela ob 10. dopoldne, je posvečena Briandovemu načrtu v Panevropl in ostalim vprašanjem, ki so na dnevnem redu konference.

Najvažnejša točka večerajšnje konference so bila razmotrivanja o odnosajih Jugoslavije do Francije in Italije, ter o odnosajih Rumunije do sovjetske Rusije.

Jugoslovanski zunanji minister dr. Marinkovič je podal s svoje strani pomirljivo poročilo in naglašal, da ne veruje v trenutno nevarnost in da ni vzroka za vznemirjenje. Francosko-italijanske oduošaje presoja optimistično in je mnenja, da trenutna napetost med obema državama ne bo imela resnejših posledic. Zato se mora politika Male antante gibati v tem pravcu.

Rumunski zunanji minister Mirone s c u je obširno razložil položaj na rumunski vzhodni meji in je opozarjal na sovjetsko oboroževanje. Podal je tudi podrobne informacije o razvoju rumunske vojaške zveze s Poljsko ter njenih posledic.

O odnosajih napram sovjetski Rusiji je prišlo do sklepa, da se ohrani načelo proste roke za vsako članico Male antante.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je poročal o razorožitvenih problemih, pri čemer so vsi trije zunanji ministri soglašali v tem, da mora vsaka država ščititi svoje interese in upoštevati vse možne nevarnosti.

O habsburškem vprašanju se večeraj ni podrobno razpravljalo, pač pa je to vprašanje na dnevnem redu današnje konference.

Kar se tiče Briandovega načrta o Panevropl, bo Mala antanta zavzela enotno stališče, vendar pa bo vsaka država zase odgovorila na Briandovo spomenico.

Končno so vsi 3 ministri v razpravi o splošnem političnem položaju Male antante soglasno ugotovili, da nastop rumunskega kralja Karla ni povzročil v politiki Male antante nobenih izprememb.

Macdonald napoveduje nove volitve v Angliji

LONDON, 26. junija. Na večerajšnji seji izvršilnega odbora delavske stranke je Macdonald na splošno presenečenje izjavil, da ni izključeno, da se bodo še pred jesenjo vršile nove volitve. Dalje je razložil stališče delavske vlade do učnega zakonskega načrta in pripomnil, da je vlada odložila razpravo do julijskega zasedanja zato, ker računa z volitvami pred jesenjo. Macdonaldova izjava je napravila v vseh političnih krogih silen utis.

Baldwin o gospodarskem položaju Evrope

LONDON, 26. junija. Na konferenci tiska je imel bivši ministrski predsednik Baldwin govor, v katerem se je bavil z različnimi političnimi vprašanji. Pri tem je izrazil mnenje, da je delavska stranka definitivno stopila v angleško politiko in s tem ustvarila v Angliji nov politični položaj. Razpravljajoč o gospodarski krizi, je Baldwin naglašal, da bo gospodarski položaj Evrope po 20 letih še mnogo težavnejši kakor je sedaj.

Danci se za otok niso brigali, če pa, pa samo v svojo korist. To je tudi pospešilo na Islandu stremljenja po popolni samostojnosti. Stranka, ki je zagovarjala ideje edinstva z Dansko, je iz Althinga popolnoma izginila, in le mala skupina poslancev je še, ki zagovarja unijo z Norveško. Ogrozna večina pa je za popolno

Obsedno stanje v Sevillji

SEVILJA, 26. junija. Mesto je zasedlo vojaštvo in je proglašeno nad njim obsedno stanje. Oborožene vojaške čete so zasedle vse strateško važnejše točke v mestu, kjer še vedno radi splošne stavke počiva vse delo. Oblasti so aretirale večeraj nad 200 oseb, ki so prispele večeraj v mesto, da bi vodile stavko. Stavka v Sevillji je prva resna stavka po padcu diktature generala Primo de Rivery.

„Južni križ“ preletel Atlantik

NEWYORK, 26. junija. Pilotu Kingsfordu Smithu se je polet iz Irske preko Atlantskega morja posrečil. Njegovo letalo »Južni križ« je ob 7. zjutraj po srednjeevropskem času preletelo Cap Race v Ameriki in potem na letališču Harbour Grace pristalo, da izpopolni svoje zaloge goriva.

Ako želiš imeti lepe knjige, pristopi k „Vodnikovim družbi“!

no suverenost islandske države.

Tako se bo danes in jutri izvršila v svetovnopoličnih analih važna izprememba: ob proslavi 100letnice najstarejšega parlamenta sveta bo proglašena neodvisnost Islandije, ki prehaja kot suverena država v zvezo Društva narodov.

Plouba po Dravi

Nova velika pridobitev za Maribor. — Poizkusna vožnja z motornim čolnom »Maribor«.

Ob radostnem razpoloženju povablencev in velikem zanimanju prebivalstva je snoči prvi motorni čoln »Maribor«, last Dravske plovbe, družbe z omejeno zavezo, napravil poizkusno vožnjo iz Pristana do Mariborskega otoka. Ob dravski obali je vladalo ves čas izredno živahno vrvenje, na državnem mostu je čakala množica gledalcev. Ob 6.30 je dal »admiral« inž. Peter Keršič ukaz za odhod. Čoln je z veliko lahkoto odplul od brega, napravil najprej kratko vožnjo pod mostom, nato pa se obrnil in ob viharnem vzklikanju in pozdravljanju številnih opazovalcev odplul naravnost proti otoku. Valovi deroče Drave so se zaman postavljali v bran; čoln jih je gladko rezal in nemoteno plul proti svojemu cilju. Hladen vetrič je pihal ves čas sredi Drave, naglo so švigale mimo obrežne hiše, studenška cerkev nas je prijazno pozdravljala, v daljavi pa opazoval kamniški božji hram. Z meglenim pajčolanom odeto, nekam otožno je bilo Pohorje, ki je dobilo v kopalšču na otoku najhujšega svojega konkurenta. Visoko nad Mariborom so pravkar plavali 3 Ba'ovi aeroplani, po železniškem mostu je brzel vlak, ko je po 20 minutni vožnji prva motorna ladja na Dravi pristala v še nedograjenem pristanišču ob otoku.

Led je prebit, dolgoletne sanje Mariborčanov so se izpolnile. Drava je premagana. Tehnika pač ne pozna nobenih ovir. Že prihodnje dni se prične redna plova od mesta do otoka, v najbližji bodočnosti pa bodo motorni čolni vzdrževali promet tudi že Ptuj.

V soboto ob 11.30 dop. bo motorni čoln »Maribor« v Pristanu slovesno blagoslovljen in krščen. Kumica mu je gospa inž. Keršičeva. Čoln odpelje nato povabljene goste na otok, kjer bo zakuska, potem pa bo takoj izročen prometu.

Motorni čoln »Maribor« ima motor 50 HP, je 11 m dolg, 2,25 m širok in pogreza 60 cm. Prostora je na njem za 60 oseb. Ladja porabi za vožnjo navzgor sedaj še 20 minut, rabila pa bo že v nekaj dneh manje. Od otoka do Pristana rabi samo 9 minut. Čoln je izdelala znana dunajska tvrdka Aleksander Matl, ki je lastnik osebno uvaja prvo posadko. Ob Dravi bodo zgrajena tri pristanišča za pristajanje. Čoln je last »Dravske plovbe, družbe z o. z.« katere družabnika sta inž. Peter Keršič iz znane ugledne rodbine v Sp. Šiški in dr. Edvard Feldman, graščak na Puchensteinu v Meži pri Dravogradu. Čim se izkaže ren tabilnost podjetja o čemer pa sploh ni dvomiti, bo družba naročila še en motorni čoln. »Maribor« bo obratoval dvakrat na uro, vožnja v obe smeri bo stala 10 Din, v eno smer 6 Din, pribitek za sedež na zadnjem krovu v I. razredu 2 Din. Ako se bo pokazalo zanimanje v občinstvu, se bodo dovršile še nadaljne linije, tako v Ptuj in druga mesta ob Dravi.

Izpoljeno proročanje

V nedeljo je pristala v Newyorku mala jadnica, v kateri sta bila neki mladenič in neka mladenka, ob oblečena le v plavalno obleko. Pred 16 dnevi sta zapustila Bermudske otoke (tisoč km zračne črte od Newyorka) z namenom, da napravita samo majhen izlet, ki pa je končal po 16 dni trajajoči naporni vožnji v Newyorku.

Najstarejši parlament sveta

Islandski Althing, proslavlja te dni v glavnem islandskem mestu Reykjaviku na slovesen način tisočletnico svojega obstoja. V noči od večeraj na danes je prispel tja tudi Kristijan, kralj Danske in Islanda, istočasno pa prestolonaslednik Norveške, Olaf, ter prestolonaslednik Švedske, Gustav Adolf. Stotine islandskih rojakov, ki žive v Ameriki in drugod, so prispeli na ladjah v domovino. Vlada in oficijelne zastopnike 25 različnih parlamentov sveta pozdravljajo in sprejemajo danes vsi člani Althinga in vse prebivalstvo z velikimi slovesnostmi. Vsa ogromna množica naroda, nad 30.000 ljudi, bo danes tudi obiskala slovito »Thingvalla«-polje, zgodovinski Uraj, kjer je Althing v prvih časih svojega obstanka imel svoje seje. Na tem polju je celo mesto šotorov. Kralj Kristijan bo stanoval tam tekom slavnostnih dni v »kraljevem šotoru«. Prevoz gostov iz Reykjavika na polje oskrbuje 500 avtov in cela vrsta letal. Danes ob 9. bo na polju slovesna služba božja, ki jo bo služil evangelijski islandski škof, baš na žil islandski Althing pred mestu, kjer so se člani Althinga pred 1000 leti prvič zbrali k molitvi. Nato se poda vsa množina v slovesni povorki k takozvani »zakonodajni gori«, kjer bo kralj otvoril slavnostno zasedanje Althinga.

Najpomembnejši del slovesnosti pa bo jutri. Ob 12. se bo zbral ves islandski parlament na Thingvalla-ravnini in bo sprejel sklep, da Island zaprosi za spremembo v Društvo narodov kot samostojna suverena država. Kralj Kristijan bo dan pozneje ta sklep sankcioniral. To bo zadnja etapa v procesu ustavopravne desintegracije v smeri popolne zunanje-politične emancipacije Islandije. Islandija bo na ta način morda za enkrat najpram Danksi kroni še prišla v položaj, v kakoršnem so britanski dominijoni najpram britanski kroni. Politični nazori na Islandiji pa se gibljejo vedno bolj v to smer, da se l. 1943, ko poteče rok pogodbe z Dansko iz l. 1918, perzonalna unija z Dansko sploh več ne obnovi, ampak da ostane Islandija od takrat naprej popolnoma suverena država.

Island, otok, ki leži v Atlantskem Oceanu severno od Anglije in zapadno od Norveške in Švedske, so naselili Norvežani in l. 930 osnovali državno tvorbo vežani in l. 930 osnovali državno tvorbo primitivne republikanske oblike. Althing, islandski parlament, je imel prva stoletja precej moči, pozneje pa je ta moč oslabila in v letih 1262 do 1264 si e Norveška podvrгла Island. L. 1380 pa je padla Islandija z Norveško vred pod Dansko krono. Prebivalstvo se je gibalo v prvih stoletjih med 30 do 60 tisoč, danes ga je 100.000. Islandci so si ohranili svoj staronordijski jezik in so se s pomočjo svoje visoke kulture ubranili danizacije. Zanimivo je, da na Islandu ni nepismenosti, pa tudi ne osnovnih šol: vsak otrok se nauči brati in pisati od roditeljev. Gospodarske razmere na otoku so bile do l. 1918 precej žalostne.

Madžarska in Italija

NEKDANJI STIKI IN REKA. — PRVE SIMPATIJE PO VOJNI. — LEGITIMIZEM IN ITALIJA. — SPORAZUM ZARADI POVRATKA HABSBURŽANOV?

Dasiravno nekdanja Ogrska in Italija nista mejili druga na drugo, so vendar med obema narodoma obstojali gotovi stiki. Stikalščice je bila Reka, ki je spadala kot ogrsko pristanišče neposredno pod Budimpešto, pod krono sv. Štefana. V tem, nekoč popolnoma hrvaškem mestu je bilo tako v interesu Madžarov kakor Italijanov, da se hrvaškemu življenju ne pusti svobodnega razmaha, zato so Madžari podpirali Italijane, pred vsem Italijansko kolonizacijo in poitalijančevanje Hrvatov in Slovencev. Italijani pa so politično in tudi gospodarsko podpirali Madžare v njihovih stremeljih proti Hrvatom. Ta družba za potujčevanje slovenske Reke sicer ni bila sankcionirana s kako pismeno pogodbo, a obstojala je in je vsakdo vedel zanjo. Mimo tega so pa obstojali tudi izvestni direktni stiki med madžarsko in italijansko aristokracijo, katere je prekinil šele vstop Italije v vojno na strani antante l. 1915.

Čim so se po svetovni vojni pričele kazati prve konture bodoče mednarodne politične konstelacije, so se pa stiki med Budimpešto in Rimom zopet obnovili. Z italijanske strani jih je pospešil spor z Jugoslavijo, z madžarske pa želja po čim ugodnejših mejah nove Madžarske in pozneje po reviziji trianonske mirovne pogodbe. Tako smo že na mirovni konferenci v Parizu videli, da nastopa Italija več ali manj neprikrito za interese Madžarske proti interesom Jugoslavije, Češkoslovaške, Romunije in celo Avstrije. Da tega ni bilo, bi bili mi gotovo dobili tudi Bajo v Bački, Pečuj v Baranji in severno-slovensko Prekmurje, t. zv. Brabje. Kljub temu pa je med Madžarsko in Italijo obstojalo gotovo nesoglasje. Bilo je to vprašanje restavracije Habsburžanov na prestolu sv. Štefana. V to restavracijo Italija absolutno ni hotela privoliti in je bila pripravljena preprečiti jo eventualno tudi z intervencijo.

Med tem časom so se razmere na političnem mednarodnem torišču dalje razvijale. Na Madžarskem je vedno bolj prevladoval legitimizem in razbijal vse stike in vsako zблиžanje z Malo antanto,

v Italiji pa je prišel na površje fašizem, ki je stremel pred vsem po nadvladi v srednji in južnovzhodni Evropi ter po čimvečji izolaciji Jugoslavije. In tako so se madžarski revizionisti in italijanski fašisti vedno bolj zблиževali na skupni platformi, dokler se niso popolnoma zблиžali in zedinili. Madžarska je sklenila z Italijo najtesnejšo zvezo in je tako postala edina popolnoma zanesljiva njena zaveznica v srednji Evropi. Zastopniki madžarskih nacionalistov so odpotovali v Italijo, kjer so proučevali organizacijo fašizma, zastopniki italijanskih fašistov so pa odšli na Madžarsko in tam po svojem vzorcu organizirali »Probujajoče se Madžare«.

Še vedno pa ni bilo med Rimom in Budimpešto rešeno vprašanje vrnitve Habsburžanov. Italija se je na vse pretege trudila, da bi svoje zaveznike odvrnila od te namere in jim je v ta namen obljubila tudi vso moralno in dejansko podporo v borbi za revizijo trianonskih mej. Ostalo pa je tudi to brez uspeha. Legitimizem je bil močnejši kakor vse drugo in tako je naposled, morala kapitulirati — Italija! Iz članka, ki ga je po odhodu italijanskega zunanjega ministra Grandija iz Budimpešte objavil »Az Est«, se dá namreč jasno sklepati, da se je razgovor zastopnika fašistične Italije z zastopniki in voditelji Madžarske tikal pred vsem tega vprašanja in da je Italija pod gotovimi pogoji pripravljena privoliti tudi v to, da bi nadvojvoda Oton Habsburški postal madžarski kralj. Kakor se z druge strani zatrjuje, pa nameravajo Italijani v tem slučaju zahtevati, da se mladi pretendent poroči s kako princezino iz italijanske Savojske hiše.

Tako je tedaj, ako smemo tem govoricam verjeti, odstranjeno še poslednje nesoglasje med Budimpešto in med Rimom. Veliko vprašanje pa je, seveda, kakšno stališče bodo k temu zavzele ostale evropske države, posebno sosede Madžarske: Jugoslavija, Romunija, Češkoslovaška in Avstrija in ne naposled velesili Francija in Anglija, ki sta slej ko prej neomajni nasprotnici vsakega povratka Habsburžanov na katerikoli evropski prestol.

Lep planinski praznik na Boču

Zeleni Boč nad Poljčanami še ni imel toliko obiskovalcev, kot zadnje nedeljo, ko so Poljčani slovesno izročili razgledni stolp javnosti v uporabo. Slavnostno razpeloženje je vladalo že na predvečer, ko so temno goro obsevali v kratkih presledkih z raznobarnim bengaličnim ognjem, katerega sij se je širil daleč naokrog vabeč na nedeljsko slavnost.

Ko je v nedeljo posijalo zlato jutranje sonce, so v lepi dan zadoneli poskočni zvoki mariborske godbe »Drave«, ki je priredila budnico po Poljčanah. Kmalu se je zbrala pri kolodvoru velika množica naroda, ki je pričakovalo z veseljem številne goste, ki so se pripeljali z zgodnjimi jutranjimi vlaki, tako z ljubljanske in mariborske strani, s Konjic itd. Opazili smo celo mile goste z Murskega polja ter iz solčnih Slovenskih gor.

Lep je bil pogled na to pestro množico tujcev, pomešano s številnimi domačini, ki se je z godbo na čelu vzpenjala liki dolga procesija po romantični poti, po senčnatem pobočju najprej do starodavnega Sv. Miklavža, kjer si že od daleč zagledal med okrašenimi slavoloki napis »Dobrodošli«. Tudi z rogaške strani, Kostivnice itd. so se stekali številni ljubitelji narave, tako da je sprejel mogočni Boč ta dan v svoje zeleno naročje do 1.500 ljudi. Ob 10. je bila v starodavni cerkvi slavnostna maša z godbo, ki jo je bral domači župnik ter podnačelnik poljčanske podružnice SPD g. Cilensček. Nato je šlo vse k slavnostni otvoritvi in blagoslovitvi stolpa. Blagoslovitev je izvršil z lepim nagovorom poljčanski župnik, otvoril pa je stolp domači načelnik SPD dr. Hranovsky.

Pod stolpom se je kar trlo ljudi, ki so z zanimanjem sledili izvajanju posa-

meznih govornikov, ki so povdarjali delavnost in požrtvovalnost Poljčanov, ki so si v tako kratkem času zgradili tako lepo razgledno postojanko — res impozanten razgledni stolp, solidno in mojestersko delo tvrdke Špes iz Maribora. In sicer so čestitali naši podružnici: za Rogaško Slatino šolski upravitelj g. Verk, za Konjice g. Gajšek, za Maribor gosp. Novak in za Sl. Bistrico g. Primožič. Lep govor je naslovil na ljudstvo tudi gosp. prof. Resman iz Maribora.

Po končanih ceremonijah si je vsakdo ogledal diven razgled raz. stolpa. Kmalu za tem pa se je zbralo vse spet pri planinskih pašnikih pri idiličnem Miklavžu, kjer je bilo pravo planinsko rajanje. Restavracija in šotori ter brhke Poljčanke v njih so skrbeli, da ni nihče trpel lakote in žeje. Poživljala pa je ta lep planinski praznik mariborska »Drava«, ki jo je zamenjaval v krajših in daljših oddomih domači pevski zbor, ki je pod vodstvom pevovodje g. Živka prepeval naše lepe narodne pesmi in je še dolgo v noč odmevalo po zeleni planjavi...

Letalska zveza Praga—Bukarešta.
Rumunski zunanji minister Mironescu in češkoslovaški poslanik v Bukarešti Künzl-Jizerský sta sklenila in podpisala pogodbo glede uvedbe rednega letalskega prometa med Bukarešto in Prago.

Aljažev klub v Mariboru
naznanja, da bo v slučaju ugodnega vremena dne 29. junija na Peci ob 9. uri planinska sv. maša na prostem.

Kam pa Ti prijatelj v nedeljo, 6. julija?
»Mahnem jo na mejo v Št. Ilj. Gre tudi »Jadran« in vsi prijatelji narave in, na tiho povem dovolj bo dobre kapljice. Bo prav fletno in zabavno. Ta dan praznuje »Obmejni Zvon« 10letnico. Slišal sem, da gre za knjižnico. Tudi jaz bom pomagal za eno knjigo! —

Mariborski in dnevni drobiž

Bač'ov sokolski duh v Mariboru

Danes se vozijo skozi Maribor na potu v Beograd cele armade Sokolov iz bratske Češkoslovaške. Glavni kolodvor je ves v zelenju in narodnih zastavicah, na strehi pozdravni slavolok z napisom »Dobrodošli bratje Sokoli!« Sredi vihra mogočno češkoslovaška trobojnica, ob straneh naše državne zastave. Na peronu mrgoli občinstva, zlasti mladine s cveticami v rokah. Kljub zamudam vlakov je publika radostno razpoložena. Z enourno zamudo se je ob 10.15 pripeljal kot prvi Bač'ov sokolski vlak, obstoječ iz 17 dolgih vagonov, iz katerih so že od daleč mahali bratje in sestre v pozdrav — vsi z jugoslovanskimi zastavicami v rokah. Godba »Drava« je zasvirala, ozračje je pretresalo mogočno vzklikanje »Zdravo! Nazdar! Živela Jugoslavija!« Čim se je vlak ustavil, je takoj izstopila iz njega Bač'ova godba v krojih, ki je potem ves čas, do odhoda vlaka, igrala na peronu, menjaje z »Dravo«. Imenom pripravjalnega odbora je pozdravil prve goste s severa gosp. dr. Reisman, odzdravil pa je brat tovarnarja Bač'e. Radostno razpoloženi Bač'ovci so razdeljevali naši deci balončke z napisom »Bač'a«, naša mladina pa jih je popipala s cvetjem. Po 20. minutnem postanku je vlak med ponovnimi viharinimi ovacijami nadaljeval vožnjo preko Zagreba v Beograd.

Pogreb stolnega proša dr. Mateka.
Ob veliki udeležbi mariborske in podeželske duhovščine ter številnega občinstva so položili včeraj popoldne popularnega stolnega proša, g. dr. Martina Mateka k večnemu počitku na pokopališču na Pobrežju. Žalne obrede v stolnici je opravil vladika g. dr. Karlin, ki je v kratkem govoru tudi orisal duhovno, prosvetno in socialno udejstvovanje pokojnika, nakar se je takoj razvil ogromen žalni sprevod z godbo na čelu, ki ga je vodil pomožni škof, g. dr. Tomažič. Pogreba so se med drugimi udeležili: ban dravske banovine, g. inž. Dušan Sernek, okrožni inšpektor g. dr. Schaubach, srezka načelnika dr. Ipavic in dr. Hacin, podžupan dr. Lipold itd. Ob odprtem grobu je zapelo pevsko društvo »Maribor« dve žalostinki, v zadnje slovo pa sta izpregovorila pomožni škof dr. Tomažič in bivši oblastni predsednik g. dr. Leskovar. —

Stanovska požrtvovalnost.
Pri dirki na Teznu so obiskovalci s presenečenjem opazili uniformirano godbo pod vodstvom vojaškega muzika Kneisela. Godci, večinoma mladi moške so igrali mnogo eksaktnije kot naše navadne podeželske in marsiktere mestne kapele. Po dirki pa so čakali g. Filipiča pri Zamorcu in ga pri vstopu pozdravili s primernim komadom. Zanimal sem se za to novo godbo in jih povprašal odkod in kako. In povedali so mi, da jo je ustanovil mož Zamorčeve Francke, g. Martin Filipič. Ime jim je pa »Godbeni odsek mesarjev in prekajevalcev« in da štejejo 16 godbenikov, ki so sami mesarji. Godala jim je kupila zadruga mesarjev in prekajevalcev, ki šteje 122 članov in je seveda ponosna na svojo lastno godbo. Razumljivo je torej, da so s tako spoštljivo navdušenostjo sprejeli svojega stanovske ga zmagovalca, on pa jih tudi ni poslušal praznih rok. Na vsak način se nam ravno v tem društvu kaže Zadruga mesarjev kot pravi vzor stanovske požrtvovalnosti. Čast, komur čast!

Zanimiva razstava otroških del.
Uprava mestnega otroškega vrtca III. v Valvazorjevi ulici (magdalensko predmestje) je danes otvorila prav zanimivo razstavo otroških ročnih del. Razstava bo odprta 26., 27. in 28. junija vsak dan od 8. zjutraj do 20. ure. Stariši in vsi, ki se zanimajo za razvoj dece in hočejo imeti vpogled v koristno delo otroških vrtcev se uljudno vabijo, da posetijo to razstavo. —

S češnje je padel
v Črešnjevcu pri Slovenski Bistrici 14-letni Tone Pernat, sin mizarskega mojstra. Deček si je pri padcu zlomil desno roko v zapestju. Po prvi zdravniški pomoči so dečka odpeljali v bolnico. —

Smrtna kosa.

Davi je preminul v 68. letu starosti g. Josip Nendl, posestnik na Pobrežju. Pogreb se bo vršil v soboto, 28. t. m. ob 17. uri izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Bodi mu ohranjen blag spomin, žalujočim naše sožalje! —

Vsem rezervnim oficirjem.
V spomin na Kosovsko bitko se bo vršila dne 28. t. m. ob 10. uri v stolni cerkvi proslava, posvečena junakom padlim na bojnem polju. Obleka svečana za stroj, ali civilna z društvenim znakom.

Riziko kmetijskega dela.
Iz Šent-Lenarta nam poročajo: V Gočevi so mlatili z mlatilnico, pri kateri je bila zaposlena 17letna Julčika Ivančič. Medtem, ko je bil mlatilni stroj v pogonu, je zagrabilo kolesje Jelčikino levo roko ter jo pri zapestju odtrgalo. Ponesrečenko so odpremili v bolnico.

Nezgodna v železniških delavnicah.
Danes krog pol 10. je v železniških delavnicah delavec Aleksander Šabac padel v prekop, za čiščenje strojev. Pri padcu je dobil k sreči samo lažje odprtine na vratu in plečih. Rešilni avto ga je po prvezanju odpremil v stanovanje.

Vežbalno streljanje na golobe.
Podružnica Maribor Slov. lovskega društva priredi v nedeljo, 29. t. m. ob 16. uri na vojaškem streljišču v Radvanju vežbalno streljanje na golobe.

Današnje borbe.
I. madžarski prvak srednje kategorije Bognar proti prvaku Italije Marko de Petri. II. Avstrijski prvak Kawan proti Jugoslovanu Janešu. III. Odločilni boj Belič: Jandera.

Zlata mladina.
Davi se je javila pri uradu za izgubljene in najdene stvari 15letna Danica Rizman iz Einspielerjeve ulice, ki je našla 50 dinarjev v bankovcih, ki jih je izgubila neka služkinja. Pač lep primer poštenosti, ki je vreden zabeležbe. —

Nova avtobusna proga v Prekmurju.
Po prizadevanju lokalnih faktorjev in gospodarskih krogov Slov. Krajine se je posrečilo dobiti stalno avtobusno zvezo na progi Prosenjakovci - Murska Sobota - Dolnja Lendava. Promet se oficijelno otvori dne 1. julija. Redni avtobus, v katerem je prostora za 32 oseb, bo vozil po sledečem voznem redu: Odhod iz Prosenjakovcev ob 6, prihod v Mursko Soboto 6.45; odhod iz Murske Sobote ob 7.15, prihod v D. Lendavo preko Beltinc ob 8.15; odhod iz D. Lendave ob 13, prihod v M. Soboto preko Beltinc 14; odhod iz M. Sobote ob 14.30 in prihod v Prosenjakovce 15.15.

Konjerejsko društvo za dravsko banovino
poroča, da se vrši letošnje premovanje plemenskih konjev po odredbi banske uprave z dne 18. junija in sicer: dne 15. 7. ob 10. uri pri Sv. Lenartu v Slov. gorah za sodni okraj Sv. Lenart; dne 16. 7. ob 8. uri v Ptuj za sodni okraj Ptuj; dne 17. 7. ob 8. uri v Ormožu za sodni okraj Ormož; dne 19. 8. ob 9. uri v Beltincih za srez Dolnja Lendava in Murska Sobota; dne 23. 8. ob 8. uri v Kranju za srez Kranj, Radovljica, Ljubljana okolica in Litija. Na ta premovanja so dopuščeni le plemenski konji mrzlokrvnih pasem. Le za toplotkrvne pasme so pa določena premovanja: dne 18. 8. ob 8. uri v Ljutomeru za srez Ljutomer; dne 24. 8. ob 8. uri pa v Sv. Jerneju na Dolenjskem za srez Brežice, Krško, Novo mesto in Litija.

Proslava »Vidov in domovinski dan pri Šmarjeti ob Pesnici«
se bo vršila v nedeljo 29. junija ob pol 3. popoldne v šoli. Nastopijo učenci in odrasli z govori, deklamacijami, petjem, prizori in igrani. Sodeluje domači pevski zbor. Vstopnina je prosta. Domačini, Mariborčani in okoličani pridite, ne bo vam žal! Po prireditvi prosta zabava.

Natečaj za zaščitno sestre.
Natečaj je razpisan v šoli za zaščitne sestre v Ljubljani. Prošnje je vložiti do 15. avgusta. Gojenke se namestijo po dovršeni šoli v II. kategorijo drž. uradnikov. Natančni pogoji so razvidni v zadnji številki Službenega lista dravske banovine. —

Vzroki razljudenja dežele

ZLATA LAKOT. — RAZKOSANA ZEMLJIŠČA. — POKLICNA ZAOSTALOST.

Kmet si skuša pomagati in iztrgati iz mreže, kakor pač ve in zna, a je le ribica v kozarcu vode, ker išče izhoda sam-samcat. On ne pozna odnosov v gospodarskem življenju, njegovo duševno obzorje ni tako, da bi moglo natančno doumeti veliko podrejenost in izluščiti sredstva, ki bi ga postopno oprostila te podrejenosti. V svoji nepoučenosti se ne zaveda, da ga kapitalizem namenoma razdvaja. Kapitalizem se boji združitev kmečke armade, zato spretno uporablja znano načelo: »Deli in boš vladal!« Zato pa vidimo delovne roke v medsebojnem boju. Bore se med seboj za umetno skovane razlike, namesto da bi skupno nastopili proti njihovem sovražniku, držeč se zgleda velikih kapitalistnih podjetnikov. Velike tvornice zagotavljajo ceno svojim izdelkom z medsebojnimi dogovori, s sindikati, trusti in karteli. Veliki so že davno združeni, majhni so se razšli in se še razhajajo. To je usodopolno za vse, zlasti danes, ko narodi tako strašno občutijo premoč veleposestnikov zlatega in papirnatega premoženja.

Mati kapitalizma — liberalne ideje so že v svojem spočetju vsebovale kal za novo izkoriščanje kmeta. V njih znamenju se je izvršila zemljiška odveza. Novi gospodarski sistem je dovolil vsestransko gospodarsko svobodo, iz katere je poglavo uničevalno klasje — dedno pravo, oduševstvo, tekma itd., kar je pričelo izpodnikati kmečke domove.

Od teh in drugih se je omejilo edino oduševstvo, ki mu je bil z l. 1868. kmet izroččen. Takrat je bil namreč odpravljeno zakon proti oduševstvu. Zato je prejšnja 5% obrestna mera naglo in svobodno rastla. Saj je še v spominu, kako so premožnejši z neomejeno svobodo v navajanju obrestne mere in razmeroma kratkim vrnitvenim rokom poganjali skromne imovine na boben. Temu pritisku je končno sedit odpor v hranilnicah in posojilnicah, ki so se pojavile proti koncu prejšnjega stoletja.

Vsi ostali činitelji so še vedno pri svojem razkrajajočem delu. Kmetijstvo doživlja težke čase v vseh deželah, ker je povsod podrejeno (izvzemši Dansko) in v oblasti pošasti, čije večni refren je materialistična ali zlata lakot.

To je prvi vzrok razljudenja dežele. Poglejmo drugi vzrok. Za slovensko kmetijstvo je položaj toliko hujši, ker so njegove posestne razmere jako slabe. Računajmo, da potrebuje povprečno vsaka oseba najmanj toliko redilnih snovi, kolikor jih pridelamo na površju enega ha obdelane zemlje in primerjajmo obdelano zemljo s številom kmetijskih obratov:

Po stanju od l. 1921. je bilo v Sloveniji, to je na 15.800 km² 1 milijon 65 tisoč ljudi, od teh pa 670.000 kmetov (63% vseh ljudi). Vseh kmetijskih obratov je 144.700. Na te pride: poljedelskega sveta (njiv, travnikov, košenic i. dr.) 836.000

ha, gozdov 690.000 ha. Povprečno bi torej prišlo na vsak obrat poljedelskega sveta 5.76 ha, gozda 4.75 ha in na vsakega kmečkega človeka poljedelske zemlje 1.24 ha, gozda 1.03 ha.

To bi ne bilo tako slabo. A naslednja slika nam predoči dejanske razmere drugačne: 19.600 obratov obsega le do 1/2 ha, 14.600 od 1/2 ha — 1 ha, 18.400 od 1 ha — 2 ha, 29.000 od 2 — 5, 25.000 od 5 — 10, 24.000 od 10 — 20, 10.900 od 20 — 50, 1200 od 50 — 100, 560 nad 100 ha.

Če vzamemo za malo kmetijo površje do 5 ha, za srednjo od 10 — 20 ha, dobimo naslednjo sliko:

Okrog 65.000 obratov ali 45% je bajtarjev, 43.000 malih kmetov, 24.000 srednjih kmetov in 12.000 veleposestev.

Drugo zlo je v nesorazmerju gozdnega površja, ker 53.500 kmetij ali 37% je brez gozda, dočim je 186.300 ha ali 27% v rokah veleposestev.

Malone polovica kmetov niso kmetje, ker jih njihova zemlja ne more preživeti. Nad ena tretjina kmetij pa je brez tako potrebnega gozda. Kmetija brez lesa pa je na trhljih koleh. Mali posestniki imajo do 1/4 ha, skoraj 300 veleposestnikov pa po 100 ha in več gozda. V posestnih razmerah z ozirom na gozdni svet pa tiči zlo, ki ne ogroža le kmetov, ampak celotno socialno življenje.

Zemljiška odveza je pustila gozdno posest nedotaknjeno, to se pravi, v lasti veleposestnikov. Plemstvo ima pri nas še ogromne gozdne površine (Windischgrätz, Schönburg-Waldenburg i. dr.) V lesu prodira njihova dobičkaželjnost, mali posestnik pa išče v svojem skromnem lesu kritje primanjkljaja na še bolj skromnem poljedelskem svetu.

Nič manjše breme, čigar korenine segajo v fevdalno dobo, so razkosana zemljišča, kakoršno posečujejo ravno mali kmetje in bajtarji. To je spona intenzivni izrabi zemlje in čim boljšemu izkoriščanju časa. Taka zemljišča so res kakor zakleti gozdovi z neštetiimi hodniki, kjer ne najdemo izhoda. Kosanje se po dednem pravu še vrši. Tako n. pr. nahajamo v Prekmurju »kmete« s par orali tako razkosane zemlje, da so parcele po en meter široke.

Prestopimo k tretjemu vzroku, to je k oni pegi, ki je vedno bolj vidna in porazna. Je to strokovna ali poklicna zaostalost. Ne da bi razmotrivali o njenih vzrokih — saj si že iz povedanega lahko vsakdo sam raztolmači, moramo dvakrat poudariti resnico, da je tudi v njej znaten vzrok pomanjkanja kruha in izseljevanja.

Kot dobri verniki kapitalizma smo smatrali ročnega delavca v občje za poslednji člen v verigi socialnega življenja. Da bi smo mu tako skromno izobrazbo, da je malo več ko pismen. Nevede smo pohodili, kar bi nam moralo biti najbližje in tudi najvišje načelo: Vzgoja in izobrazba kmečko-delavskega ljudstva.

secem dali tistemu stotniku, ki je šel v Afriko, nakupovat konje za dvor, celo vrečo cekinov!«

Vladarju se je lice zjasnilo in je ponovno vprašal norca: »Kaj pa, če se stotnik vrne in pripelje naročene konje?«

Fridolinu se je raztegnil obraz in je odvrnil: »Potem Veličanstvo pa bom kajpak izbrisal vaše ime iz svojega indeksa in vpisal stotnikovo ime. —

Ob neki drugi priliki se je norec Fridolin nahajal v spremstvu svojega gospodarja, ko se je vozil z ladjo po morju. Kakor večkrat — hoté ali nehote — je razjezil Fridolin zopet vladarja. To pot pa je bila razžalitev takega značaja, da se je drugače strpljivi Friderik Veliki tako razburil, da mu je zapretil, da ga vrže v morje. Za rešitev mu je stavil silno težak pogoj. Po daljšem razmišljanju je dejal osorno: »Poslušaj, budalo Fridolin! Lahko se rešiš, ako se primereno opravičiš; vendar mora biti tvoje opravičilo res opravičilo, obenem pa hujše razžaljenje, kakor je bilo prvo. Ako ti ne pade nič izvirnega v glavo, te dam za večerjo morskim psom!«

Friderik Veliki in njegovi dvorski norci

Kakor vsi vladarji vseh vekov, tako je tudi Friderik Veliki imel na svojem dvoru dvorskega norca, čegar »velevažna mislja« je bila v tem, da je s svojimi norčijami in domisljami razveseljeval vladarja in njegovo najožjo okolico. Položaj dvorskega norca je bil zelo zavirljiv.

Nekoč je vladar potom nekega zapuščnika zvedel, da ima njegov »norec« knjigo-beležnico, v katero je zapisoval imena vseh onih, o katerih je mislil in bil prepričan, da so pravi, čistokrvni bedaki in norci. Ko je vladarju prišla knjiga v roke, jo je skrbno prelistal in na svoje začudenje je poleg imen svojih ministrov in dvorjanikov, o katerih je bil deloma prepričan, da so norci, našel tudi svoje ime. Njegove dobre volje je bilo konec; jezero je pozval norca k sebi in ga vprašal: »He, budalo! Zakaj si zapisal v to knjigo tudi moje ime?«

A norec Fridolin se ni prestrašil jeze svojega gospodarja in je odgovoril: »Polpolnoma opravičeno, Veličanstvo; zato sem Vas napisal, ker ste pred enim me-

Fridolin je uslužno pomomljal: »Slušam Veličanstvo; potrudil se bom!« — Potem pa se je diskretno oddaljil ter se na krovu zatopil v premišljevanje; kajti vedel je, da njegov gospodar v danih momentih ne pozna šale. Premišljal je in premišljal, kako bi se rešil opasne situacije s tem, da se opraviči in obenem cesarja še hujše razžali. — Tudi Friderik Veliki je bil radoveden na novo Fridolinovo domisljico; naslonil se je na ograjo in gledal v morje. Medtem se je zmračilo. — V poltemi in stopajoč no prstih se priplazi Fridolin do cesarja in ga začne nežno božati po — prsih in obrazu . . .

»Kaj si drzneš, prismoda?! Ne boš me več preprosil; dovolj mi je tvojih bedarij!« — se zadere Friderik Veliki na Fridolina, ki se je povsem mirno in uljudno opravičil:

»Oprostite Veličanstvo — Mrak je že in skoraj tema . . . Nisem videl Veličanstva, pa sem mislil, da je Njeno Veličanstvo prevzvišena cesarica . . .«

In Friderik Veliki je »norcu« Fridolinu z zadovoljstvom odpustil smrtno kazen . . .

Naša rečna plouba

Uprava rečne plovbe pri ministrstvu prometa je nedavno izdala »Statistiko plovbe na rekah in prekopih Jugoslavije v l. 1913—1928. Je to prva publikacija statistike o rečni plovbi, ki dokazuje obenem, da se je začela voditi statistika v redu v resnici šele l. 1923, dočim je statistika za l. 1919 šele v delu.

V l. 1928 je znašal naš zunanji in notranji promet na rekah in prekopih 2.168.379 ton. Na uvoz odpada 479.281, na izvoz 327.365 in na notranji promet 1.361.733 ton. Tranzitni promet je znašal 1.076.286 ton, in sicer po vodi nizdol 312.716, navzgor pa 763.570 ton. Promet na splavih je znašal 177.515 kub. metrov, od tega iz inozemstva 22.934 kub. metrov. Potnikov se je prevozilo 3.424.319.

Dne 31. dec. 1928 je bilo v celi državi 18 pristaniških kapetanij. Največji promet je imela beogradska kapetanija z 749.019 tonami in 1.378.426 potniki. Na drugem mestu s tonažo, na tretjem s potniškim prometom je bil Novi Sad, dalje Osijek, Sisak itd.

Največ se je uvozilo po rekah premoga in koks (243.887 ton), izvozilo pa žita in koruze (135.677 ton). Pod zastavo kraljevine Jugoslavije se je uvozilo 262.920, izvozilo 160.918 ton. Ostali uvoz in izvoz je šel pod zastavami madžarskih, češkoslovaških, avstrijskih, nemških, rumunskih, bolgarskih, albanskih, belgijskih, grških, angleških, francoskih in nizozemskih brogarskih družb.

Naš plovni park, ki služi prometu, je imel 31. dec. 1928 vsega skupaj 2359 plovnih objektov: 182 remorkerjev z 32.215 KS, 53 potniških ladij z 9935 KS za 11.579 potnikov, 32 mešanih ladij, 13 motornih vlačilcev itd. Parnih in motornih ladij je bilo 285.

Daljave plovnih poti znašajo na rekah, ki prehajajo v internacionalizirano mrežo Donave 1020 km; na rekah, ki ne prehajajo v internacionalizirano mrežo Donave, 815 km; na kanalih 268 km; na jezerih 90 km, in na splavnih rekah 760 km.

Kupujte
srečke drž.
razredne
loterije
samo v
upravi

„Jutra“ in
„Večernika“,
Maribor,
Aleksandro-
va cesta 13.

Novi višinski svetovni rekord

je postavil 16. t. m. v Newyorku bivši vojni letalec ruske carske armade, kapetan Boris Sergejevski. Dosegel je s hidroavijonom 9050 m in potolkel dozdajni višinski rekord nemškega letalca Harderja, ki je znašal 8849 m.

Sport

Mednarodne rokoborbe u Unionu

Peti dan vedno bolj popularnih rokobornih tekem na verandi pivovarne Union je privabil zopet številno občinstvo. Novost včerajšnjega večera je bil nastop italijanskega prvaka v srednji kategoriji Marca de Petri, ki je dobil kot nasprotniku Bosniča. Boj je bil jako fair. De Petri je mnogo močnejši in je z lahkoto premagal v 16' Bosniča.

Kot drugi par sta nastopila avstrijski prvak v srednji kategoriji Kawan in Madžar Bognar. Boj po 25. minutah rednega poteka ni prinesel odločitve. Kowan je očitno boljši, dočim razpolaga njegov nasprotnik z veliko tehniko. Avstrijec se je izkazal kot zelo nevaren nasprotnik. Njegova specialiteta je dvojni nelson, vendar se je Bognar opetovano izmuznil. Stanje za Bognerja je bilo enkrat zelo kritično, ker je »plaval 7 minut v dvojnem nelsonu, a se je končno vendarle rešil poraza. V ostalem je nudila ta borba lepe slike in je ostala po 25 minuti neodločena.

Odločilna borba med Jugoslovonom Janešom in Bolgarom Beličem je končala po skupni borbi 36 minut z zmago Beliča. Janeš je bil sprva enakovreden in je s spretnimi paradami večkrat položil Beliča na deske. Polagoma je Janešu pojemala moč in začel je postajati nervozen. Belič je čakal na ugodno priliko, ki se mu je končno tudi nudila in jo je izrabil za svojo zaslužno zmago.

Občinstvo se je včeraj ponašalo razmeroma jako disciplinarno, le medklici morajo nehati. Apeliramo na občinstvo, naj opusti v interesu rednega poteka rokoborbe medklice in proteste in prepusti odločitve sodnikom.

Izločilne tekme.

Prihodno nedeljo se odigrajo v Zagrebu, Subotici in Ljubljani izločilne tekme za državno prvenstvo. V Zagrebu Hašk: Slavija (Osijek), v Subotici Bačka: Jugoslavija in v Ljubljani Ilirija: Concordia. To je prvo kolo: drugo kolo se odigra v nedeljo 13. VII.

VII. Nacionalni tenis turnir za prvenstvo Jugoslavije.

Danes se začne v Zagrebu nacionalni tenis-turnir za prvenstvo Jugoslavije. Prijavilo se je nad 120 igralcev in sicer iz Zagreba, Beograda, Ljubljane, Splita, Novega Sada itd.

Aljehin ali Capablanca

Šahovski svet bo morda kmalu doživel boj obeh velikih šahovskih mojstrov, sedanjega svetovnega prvaka Aljehina in bivšega prvaka Capablance. Po porazu v Buenos Aires je Kubanec takoj pozval Aljehina na revanžno tekmo, vendar pa glede gotovih vprašanj ni moglo priti do sporazuma in pogajanja so se zavlačevala. Končno je Aljehin le sprejel izziv, vendar ne brez gotovih pridržkov. Predvsem je odklonil, da bi se vršil match v Capablankini domovini, na otoku Kubi. Po njegovem mnenju se boj za svetovno prvenstvo sploh ne sme vršiti v domovinah bojnikov, sicer pa Kubo odklanja tudi zato, ker tamkaj zanj ni primerno podnebje. Po dogovoru je Capablanca odgovoren za organizacijo boja in njegova naloga je tudi, da spravi skupaj tekmovalne izdatke. V Havani, glavnem mestu Kube, bi Capablanca prav lahko dobil potrebne vsote, ker pa Aljehin odklanja Kubo, bo moral Capablanca predlagati pač kako drago mesto. Domneva se, da se bosta oba prvaka srečala na mejdanu najbrže v Newyorku in sicer morda že v kratkem. Ni pa tudi izključeno, da se bo vršil match šele prihodnje leto. Gotovo je za enkrat le to, da sta oba, tako Aljehin kakor Capablanca, trdno prepričana o zmagi. Ravno zato pa bi bilo seveda zelo obžalovati, ako bi moral ponovni match med obema radi kakih nepričakovanih zaprek izostati.

Spominjajte se CMD

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

127

»Ragastens! Peklenski Ragastens!« je kriknil Cezar ter odskočil, dočim se je Primavera zgrudila v omedlevici kakor mrtva...

Potegnil je izza pasa kratko, široko bodalo ter se postavil v nastop za boj z nasprotnikom. Ragastens je šel naravnost proti njemu.

»Umri!« je zagrmel.

Moža sta bila zdaj komaj še za korak narazen. Cezar se je držal nazaj, a Ragastens se je sklanjal naprej, z nastavljenim bodalom v roki, obadva v skrajni napetosti svojega divjega gneva. Nobena beseda se ni oglasila med njima, le njuni pogledi so plameneli. Mrtvaški molk je nastal v teh par sekundah, ki jih je merilo samo njiju pretrgano hropenje, ki se je zlivalo skoraj v en dih... Samo v daljavi, iz globokih, dolgih mostovžev se je dvigalo čudno, nerazložljivo rohnenje... in še dalje nekje se je polnila noč z zamolklimi kiki... A teh krikov nasprotnika nista slišala...

Naenkrat pa je stopil Ragastens naprej... Cezarjeva roka se je izprožila... jeklo njegovega bodala je zablisnilo... toda rezilo je predrlo samo topič, ne da bi ranilo viteza. Trenotek nato se je izvršil divji objem... Sledilo je naglo teptanje, kratko hropenje, zamolki udarec padca, zlovešči, jedvaslišni šum dveh valjajočih se teles, bliskovit zarah roke... zadušeni »ah!« — glas kakor besno grgranje smrti, brizg krvi... in Ragastens, rdeč, strašen, čudovit, ostuden in krasen obenem, je vstal, ves oblit s krvjo nasprotnika... planil k onesve-

ščeni Primaveri, prijel jo z zmagoslavno in vzvišeno gesto matere, ki dvigne izgubljeno in zopet najdeno dete, dvignil jo je v naročje ter z divjim krikom skočil na hodnik...

Tam je obstal in se opotekel...

Hodnik je bil poln ostrega, črnega dima... Tam dalje, na stopnicah, pa so rohneli plameni, sikaje in zvijaje se v škrlatnih krivuljah...

Spadacappa je bil zlezal s kipa ter stekel proti veži, ki mu jo je naznačil Giacomo. Sredi veže se je nenadoma pojavila pred njim moška postava. Spadacappa je držal bodalo pripravljeno v roki... In že je hotel suniti... takrat pa je napolnila vežo slepeča luč ter mu pokazala nasprotnika... Bil je Giacomo...

»Vil!« je vzkliknil Spadacappa.

Ne da bi odgovoril, mu je Giacomo pokazal dvorano, odkoder je prihajal, in kjer se je praske-taje užigala ogromna množica dračja... Mrtvaški, molčeč nasmeh je zaigral na starčevem obrazu.

Nato je prijel Spadacappa za roko.

»Videli boste!« je dejal.

»Toda on! On... vitez!«

Ogenj bo izbruhnil zadaj... On bo mogel še doli, ako opravi kmalu... Toda ona... Lukrecija... ah, vse sem zaklenil... Ah, ah... naj dela, kar hoče, mrtva je! Mrtvo vse modrasje gnezdo!...

Starec se je stresal v brezumnem smehu... Spadacappa se je trepetaje oziral zdaj na velika vrata, zdaj na stopnice, po katerih je moral priti Ragastens...

»Poglejte!« je dejal Giacomo nenadoma.

Iz grada je prihajalo obupno kričanje in klicanje. Zbegane postave so tekle mimo. Štirinajstotica stražnikov pri vratih je planila iz svoje hišice, stekla

proti gradu ter planila v hodnik, po katerem je bil dospel Spadacappa...

Giacomo je skočil k stražni hišici, ki je bila zdaj zapuščenca. Spadacappa za njim. Na žeblju so viseli ključ. Pograbil jih je... Par trenutkov kasneje so bila velika vrata odprta...

Spadacappa je bil zgrabil meč enega izmed stražnikov, ki so bili tekli o ognju ter pustili svoje orožje v stražnici. Tako oborožen je hitel na sredo velikega dvorišča, proti stopnicam, po katerih je imel priti Ragastens... če pride!...

Ragastens je le za trenutek obstal pred plamenom. To uro je živel tisto intenzivno življenje, v katerem so vse moči podvojene. Besno je stresel glavo, stisnil onesveščeno Primavero z neskončno nežnostjo na svoje prsi ter skrbno pobral vse gube njene dolge obleke. Njegove roke niso trepetale, toda čutil je, kako se mu živci napenjajo ob tisti skrajni meji, kjer se lahko zgodi, da naenkrat odreče ves človeški stroj...

Šel je naravnost proti stopnicam. V plamenu, po gostih vrtincih dima se je napolnil navzdol... Skokoma je prekorajčil ognjene zastore drugega za drugim ter dospel v vežo ves zasopel, z osmojenim lasmi in obrvmi, z opečnimi rokami, ves izmučen, napol umirajoč...

Še en napor!... Še en poslednji skok!... Še eno ognjišče premagano v pogonu obupa in gneva!... In Ragastens se je prikazal na dvorišču!...

»Ubijte ga!... Zabodite ga!... Ubijte ga!... Zgoraj se je bilo odprlo okno na veliko dvorišče, in skozi okno je kričala besna ženska z razpuhlenimi lasmi.

Ta ženska je bila Lukrecija Borgia!...

(Nadaljevanje sledi.)

Obžalujem eventualne žalitve,
ki sem jih izrekel napram gosp.
Brezniku, gostilničarju v Kr-
čevini. A. Beranič.

POZIV!

V vsakem mestu ustanovimo podružnico.
V to svrhu iščemo zanesljivo osebo (poklic postranska stvar) kot

poslovodjo (vodkinjo).

Mesečni dohodek 150 do 200 dolarjev. Dopisovanje v nemškem ali francoskem jeziku.

Ponudbe z značko Novelty 183-a na oglasni zavod Interreklam d. d. Zagreb, Marovska 28.

Zahtevajte povsod „Večernik!“

„Edelweiß“ 1900 v Mariboru

V nedeljo, dne 6. julija 1930

velika ljudska veselica

povodom 30letnice obstoja, pod košatimi lipami na vrtu g. Anderle v Radvanju.

Dve godbi! Začetek ob 16. uri. Plesišče na prestem! Vstopnina Din 5— (otroci v spremstvu staršev imajo prosti vstop)

Avtobusna zveza do zaključka veselice
V slučaju slabega vremena se bo vršila veselica v verandi in dvorani pivovarne Union. 1852

PIJTE ZA ŽEJO IN OKREPITEV

„Chabeso“

Brezalkoholna, osvežujoča namizna pijača, pripravljena z mlečno kislino, brez vsake umetne barve in čistim sladkorjem. — Zahtevajte povsod »ORIGINAL - CHABESO«. Vsaka CHABESO-steklenica predvidena je s pasico in oznako »Original-Chabeso« zaprto. Z zakonom zaščiteno. — Tovarna „CHABESO“, Maribor, Aleksandrova 162a

Antiseptično preparirana

je znatno bolj zdrava in zanesljiva. Zahtevajte jo povsod izrecno

Lepo opremljeno večjo sobo,

z električno lučjo, pritličje takoj oddam. Na razpolago tudi glasovir. Naslov v upravi lista. 1850

Prodam malo posestvo

v Mariboru, Koroška cesta 95. Obstojče iz hiše nekaj vrta in sadonosnika. Ker je pri hiši hlev za štiri konje in dvorišče za vozove, je prikladno za voznike (Fuhrwerke). Informacije da Strmšek Josip, Celje, Strossmayerjeva ulica 3 pritličje. 1843

Hišnika (dve osebi) sprejemem.

Maribor, Cafova ulica 2. 1846

Spreten trgovski vajenec se sprejme.

Manufakturna trgovina Anton Poš, Aleksandrova c. 27. 1845

Lepo, opremljeno, solčno sobo

v centru mesta z uporabo kopalnice takoj oddam. Naslov v upravi lista. 1847

Sobo, novo opremljeno,

električna luč, poseben vhod takoj oddam boljšemu gospodu ali gospodični. Stritarjeva ulica 5 I. Na željo tudi hrana. 1848

Prodam otroški voziček.

Vprašati Linhartova ulica 18. Maribor. 1844

Elegantno meblvano sobo

v vili ob parku takoj oddam. Naslov v upravi lista. 1831

Spalnice

naročite trde od Din 4.200 naprej, mehke od Din 2.600 naprej in kuhinje od Din 1.200 naprej pri mizarstvu v Strossmayerjevi ulici 10. 1829

Vse vrste obleke

lika po nizki ceni Vodišek, krojač, Vojnašniška ulica 2. 1633

Skladišče oddam v najem.

Parfumerija, Stolna ulica št. 6. 1830

Brez posebnega obvestila.

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni oče, oziroma stari oče, brat, svak in stric, gospod

Josip Nendl

posestnik,

v četrtek, dne 26. junija 1930 ob pol 5. uri, po kratki bolezni in previden s tolažil sv. vere v 68. letu svoje dobe bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 28. junija 1930 ob 17. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. 1855

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 30. junija 1930 ob 7. uri v župni cerkvi sv. Magdalene.

Pobrežje pri Mariboru, dne 26. junija 1930.

Žalujoče rodbine: NENDL, KÄFER, UHLER.

Mestni pogrebni zavod v Mariboru.

Juristi pozor!

Izšla sta Zbirke zakonov snopič 40 in 41:

Konkurzni zakon Din 36—, vezan v platno Din 48—.

Zakon o ustroju vojske Din 50—, vezan v platno Din 62—.

Naročite jih takoj pri

Tiskovni zadrugi v Mariboru, Aleksandrova 13.